

Cultuurverandering nodig voor e-health impuls zelfmanagement patiënten

19 september 2017

Dat stelt verpleegkundig onderzoeker Betsie van Gaal van IQ healthcare in het zesde deel van de serie Zelfmanagement in samenwerking met ZonMw. Ze is projectleider van Self-Made & Sound, een langlopende onderzoekslijn waarin e-health-zelfmanagementprogramma's worden ontwikkeld en geëvalueerd. Een niet onlogische maar toch belangrijke conclusie is dat patiënten en professionals vanaf het begin bij ontwikkeling en toepassing van e-health oplossingen betrokken moeten worden om de kans van slagen te optimaliseren.

Oefening en scholing alleen is niet voldoende, meent Van Gaal in een artikel op de website Eerstelijnszorg. Een mentaliteitsverandering is noodzakelijk. "Mede daarom is een goede implementatie van e-health-toepassingen zo belangrijk. Om te slagen, moet je vanaf het begin patiënten en professionals erbij betrekken. En dat betekent meer dan alleen een instructiefilmje!"

Cultuurverandering nodig

Bij de implementatie van e-health liggen er volgens Van Gaal niet alleen uitdagingen op technologisch terrein. Zowel voor e-health als voor zelfmanagementondersteuning met e-health-interventies is een cultuurverandering bij leidinggevenden en zorgprofessionals essentieel. Van Gaal is ervan overtuigd dat patiënten maar net zozeer artsen en verpleegkundigen profijt kunnen hebben van e-health-interventies en -oplossingen bij zorgmanagementondersteuning. De zorg moet dan wel anders ingericht worden. Daarbij gaat het niet alleen om technologie, maar ook om een cultuurverandering.

Als voorbeeld stelt Van Gaal dat artsen de neiging om de resultaten van thuismetingen op het spreekuur te negeren. Ze gaan bij voorkeur af op gegevens die ze zelf verzamelen. "Het zou heel normaal moeten zijn dat een arts of verpleegkundige informeert naar wat de patiënt heeft bijgehouden en die gegevens dan samen doorneemt. Maar bovenal moeten artsen en verpleegkundigen paternalisme vaarwel zeggen, de patiënt als expert zien en aansluiten bij wat hij of zij wil. Die houding moeten wij oefenen. Pas dan kan e-health een goede plek krijgen in de zorgketen."

Invloed van persoonlijkheidskenmerken

Momenteel evalueert Van Gaal bij IQ healthcare in het Radboudumc de resultaten van vier online zelfmanagementprogramma's. Wat er uitspringt, is de invloed van persoonlijkheidskenmerken. "Enerzijds zien we deelnemers die echt profijt hebben van het programma, zonder dat ze ook maar enigszins positief gestimuleerd worden door een verpleegkundige of door anderen. Anderzijds zijn er deelnemers die het niet voor elkaar krijgen zonder face-to-face-aanmoediging. E-health geeft geen warme schouderklopjes!"